

286.

D.D.
DISSERTATIO ACADEMICA,
De
JURE HOMINIS
IN
MEMBRA SUA
QUAM
CONSENT. AMPL. FACULT. PHILOSOPH.
IN REGIA ACADEMIA UPSALIENSI,
PRÆSIDE,
VIRO AMPLISSIMO atque CELEBERRIMO,
**D.N. MAG. JOHANNE
IHRE,**

ELOQU. ET POLIT. PROFESS. REG. ET SKYTT.
S. R. L. & S. M.

Ad PUBLICUM EXAMEN MODESTE DEFERT,
ANDREAS ÖSTERMAN GAB. FIL.

FIERDHUNDRENSIS.

INAUDIT. CAR. MAJ. DIE XX JUNII,

ANNI MDCCCLII.

H. A. M. S.

HOLMIÆ,

Typis LAURENTII SALVII.

DEN
HÖGVÅLBORNA FRUN,
FRU GREFVINNAN
JULIANA HORN.

Dn. MAG. JOHANNE

Wålgärningar, hvilka otacksamheten i glömskan
lemnar, tyckas fruktlöse vara; ty erkånnas icke
de, fast mindre kunna de vördas. Et nitfullt
finne besegler dem dersöre, såsom dyr pant, i en
förbunden själ. Fast vördnad, i betraktan af högre nåd, än
jag kunnat förmoda, betager mig alla ord, stadnar dock icke
finnet i tyftnad, utan utbeder sig jämte, den ouphörliga för-
bindelsen, til hvilken jag finner mig högst skyldig, at få i
dessa rader den visa, och tillika med Nådiga Fra Grefvinnans
höga Namn pryda detta papper. Et rent upsåt, undergif-
ven vilja och ifrig hug utfordra väl härvid mer, än min
kraft-

kraftlöshet tilstädjer. Hvad Nåd jag af Nådiga Fru Grefvinnan rönt vid spådare åren, det ser jag nu, och vördar den samma, men mot den i senare tider ertedda, önskade jag, at jag vore så vårdigt föremål, som Nåden är stor. Til vittne af djup vördnad, beder jag dock Nådig Fru Grefvinnan anse ville detta offer, som i sådan affigt gifves, som en högst förbunden ägnar. Jämte detta utber jag mig få hådan efter, som härtills, få vara i Fru Grefvinnans höga Nåd innefluten, få ökar hvarje dag mitt hopp, och min fällhet. At Himlens HERre ville med allsköns Nåd Fru Grefvinnans höga ålder bekröna, samt talrika dagar ånnu förlåna, therom skal til GUD min dageliga succan vara, som med djupaste vörnad framhärdar at vara

Högvalborna Fru Grefvinnans

Underdån-ödmjuke Tjenare
ANDREAS ÖSTERMAN.

Consultissimo atque Spectatissimo
D:N JOH. MAG. BERGENSTEDT,
Secretario Aulico , Patrono pia mente suspiciendo.

Adm. Reverendo atque Praeclarissimo
D:N MAG. LAUREN. PORTUAN,
Pastori Eccl. St. Catharinæ Holm. longe Dignissimo, nec non Assis.
Consist. ibid. Gravissimo, Patrono summa animi vene-
racione perpetim colendo.

Plur. Reverendo, atque Praeclarissimo
D:N MAG. JOH. BROCK,
Pastori in Hoby Blekingia Dignissimo, Fautori, Patrui loco,
honorando.

Plur. Reverendo atque Clarissimo
D:N OLAVO THERULIO,
Past. in Hagsta & Lôth Meritiss. Avunculo Honoratissimo.

Plur. Reverendo atque Clarissimo
D:N ADOLPHO ADDE,
Past. in Calmar Upl. Laud. Fautori, Patrui loco, honorando.

Plur. Reverendo atque Docissimo
D:N SVENONI EKSTEDT,
Comm. in Holm & Kulla Vigilant. Benetact. propensissimo.

Dum plurima ac prorsus singularia Paternæ indulgentiæ documenta, quibus me multis modis, diversisque occasionibus, Vobis, Patroni Optimi, obstrictum reddidisti, respicio, deprehendo etiam, quanto vestro in ære sim, quodque a patre in filium majora vix beneficia proficii potuerint. Lætus itaque hac occasione eadem publice declarandi utor, qvum mea pietas nil aliud inveniat, quo se gratam testetur. Accipite igitur, humilime rogo, hanc dissertationculam tanquam gratissimi animi tesseram. Qued superest, summa votorum meorum erit, velit summum Numen Vos, Promotores Exoptatissimi, in sua quemque statione corroborare, & quam diutissime fôspites conservare. Sic ab intimis pectoris penetralibus vovet & ad cineres vovebit.

Consultis. Adm. Rev. Plur. Rev. Praeclaris. Clarissimorumque Nominum Vestrorum

Cultor humillimus.
ANDREAS ÖSTERMAN

Viro ac Domino
Admodum Rev. atque Clarissimo
D:N LAURENTIO BOSÆO,
Pastori in Fittia & Hielsta Meritissimo, nec non vicini Distri-
ctus Præposito Adcuratissimo, Parenti Carissimo.

Ateneris ungviculis Parens ille, cui vitam debeo naturalem, fundamentum incepit ponere studiorum meorum, cui demum reliqua innixa est structura. Sed mature incidit dies, quo, plantu & luctu, svavissimo Parente me orbatum videns, studiorum cui sum sistere coactus fuisset, nisi Tu, Honoratissime Parens, locum amissi Patris occupans, anbelantem erexisses animum. Tu enim, benigno adveniens Numine, solatium mihi fuisti, in quo etram, post Deum, spem posui maximam. Amoris documenta, quibus sic cumulaisti, sicut sunt innumera. Mei igitur quid interest, pro tam multis tantisque beneficiis? Cum gratiam referre non valeam, venerabor & agnosciam Tuum in me animum, Tuumque amorem proclamabo. Interim accipe specimen bocce Academicum, gratis- simæ mentis meæ interpretem, serena, qua soles, fronte. De cæ- tero cœlum fatigabo votis, velit Te, Carissime Pater, Deus ter Opt. Max. in annos bene multos, ab omni incommmodo incolorem & sospitem omniumque tuorum meique tutorem conservare. Sic ex intimo corde opto & optabo, quo ad vixero.

Parentis Carissimi

Filius obsequentissimus
ANDREAS ÖSTERMAN.

§. I.

Non minimum est bonitatis divinæ documentum, quod corpus nostrum membris instruxerit aptissimis, & si recta accesserit applicatio, commodissime nobis inservituris. Deus enim in homine, tum creando, tum conservando, maximam ejus felicitatem sibi habet propositam, eamque ob causam leges ipsi dedit sapientissimas, & ex ipsa etiam natura hominum & actionum cognoscendas. Sed dolendum est, quod tanta mortalium animis insit pravitas, tamque ad opinata quævis bona proclivis & quasi inclinata voluntas, ut nec legem sibi præscriptam perpendere & servare, nec bona sibi naturaliter concessa, in usus debitos & a Deo destinatos, convertere studeat. Hinc sit, ut membrorum etiam frequentior sit abusus, ubi homo vel nullam eorum gerit curari vel pro lubitu in illa quævis sibi licere existimat: perinde ac si nullus esset superior, ad cuius nutum suas componere actiones deberet, & cui bonorum, recte vel secus administratorum, ratio esset reddenda. Verum enim vero, quo major hæc naturæ nostræ est corruptio & imbecillitas, tanto magis obligati sumus, ut heic malo medelami, quæ esse possit, optimam quæramus & applicemus. Et quamvis

vis plena hunc morbum sanandi ratio omnem humanæ
mentis, sibi relicta, perspicaciam longe superet, atque in
amœnissimis divinæ revelationis hortis unice occurrat:
tamen quemadmodum ad sanitatem ægrotanti restituendam
non parum conduit generalior tum sanitatis tum
morborum cognitio; ita ad mentem, a peccandi libidine
& propensione ad meliorem frugem, revocandam,
etsi non sufficiat, tamen prorsus frustanea non est officiorum
indagatio & expositio, quibus post sanitatem recep-
ptam non segniter immorari debet animus. Hinc non
nulla, quæ nobis per legem naturæ in usu & conserva-
tione membrorum permitta sunt, brevi hocce specimi-
ne Academico tradens, rem non inutilem prorsus, nec,
ut spero, ingratam Tibi B. L. propono. In Te igitur
eum jus in hanc meam qualemcunque opellam transfero,
mihi favorem tuum, illi vero leniorem censuram ex-
petto.

§. 2.

De jure igitur hominis in membra sua, ut ipsa disserta-
tiuncula indicat inscriptio, breviter acturi, vocum, qui-
bus utimur, aliqua fortassis adhibenda est explicatio, ut
facilius a quolibet cuncta intelligantur. Et membrorum qui-
dem hominis, per sensum omnibus communem, adeo clara
atque familiaris est notio, ut in illa determinanda opus
non sit multam consumere operam. *Juris autem vocabu-*
lum paulo majorem videtur habere difficultatem, cum
non in omni sermone, nec apud omnes scriptores, ea-
dem ei perpetuo tribuatur potestas. Sed nostrum non
fert institutum, omnes ac singulas hujus vocis indagare
acceptiones: Duas tantum, easque maxime tritas, &
quarum altera nostro proposito convenit, adduxisse sufficiat.
Sic aut *lex ipsa*, quæ iussu seu voluntate superioris in-
ferierem obligante absolvitur, aut *potestas seu facultas agendi*

vel

vel habendi lege concessa nomine solet insigniri. Priori sensu *jus naturae* violare dicitur, qui divina voluntati, per naturam nobis patescere, contrarias edit actiones: Posteriori autem significatu principi *jus* tribuitur actiones civium ad felicitatem reipublicæ adtemperandi. Ita autem hoc pro facultate sumum, a lege, ut facile patet, suam ducit originem, quum Lex tam *ius*, quam obligationis mater sit. Ut enim ad ea, quæ vetat vel præcipit, fugienda vel facienda obstringimur: ita ad ea, quæ nostræ libertati & sapientiæ relinquit (quam ne impedianter alii, prohibet) *jus* nobis concedit. Sic quoniam civibus, subditis vi pacti subjectionis, prohibitum est, ne placitis sumimi imperantibus se se opponant; præceptum vero, ut sancte & fideliter mandata ejus impleant, intelligitur, quod ipsi *jus* sit imperandi, illis vero ad obedientum incumbat obligatio. Ceterum *jus* illud, cum circa res versatur, *domini*, cum autem circa personas, *imperii* notionem continet. Quod autem nonnulli, inter *jus externum* & *internum*, ponunt discriminem, in diverso considerandi modo unice constitit, quum alias *jus* nullum propriè de-
tetur agendi mala, seu legi contraria, & juri cuilibet obligatio respondeat in alio quoque permittendi, ut qui illud habet, res suas aut personas adhibeat pro lubitu, quod utique de male agentibus dicere non convenit. Hinc *jus externum* nil aliud est, quam potestas legibus humanis non contraria, *jus* autem *internum*, quod etiam ex interna conscientiæ lege conceditur. Sed hæc quidem de notione *juris* in præsentia sufficiant.

§. 3.

Ex hisce vero sic breviter disputatis facile patet, quid sibi potissimum velit *Jus hominis in membra sua*. Etenim referri possunt membra ad bona nobis per naturam concessa, quibus, cum reliquis nobis a Deo concessis com-

mo-

modis, illud est commune, ut non frustra & calu quodam, sed ob certos fines obtinendos, singula nobis data sint. Omnes autem fines, quatenus ad nos referuntur, in constantem & perpetuo duraturam felicitatem nostram ultimo resolvuntur; duos itaque fines ad nos relatos habemus; nam Deum si respicimus, Is eum in finem beatitudine, quæ in creaturam cadere possit, maxima, nos auctos atque cumulatos cupit, ut suæ bonitatis, sapientiæ ac potentiarum glorioſa exſtēt ſpecimina, quæ ſi nos venerabunda mente agnoscimus, aliosque verbiſ & faciliſ ad eadem percipienda atque celebranda excitamus, gloriam Divinam iiluſtrare dicimur, atque hæc Divinæ Majestatis iiluſtratio, omnium actionum noſtrarum, quatenus a Deo toti dependemus, ſcopus debet eſſe ultimus. Quo magis autem Deum pro ſummo agnoscimus bono, Eique filiali confidentia adhærēſcimus, eo major noſtra eſt felicitas. Hinc, credo, manifestum eſt, quod legitimus membrorum noſtrorum uſus in eo conſiſtat, ut Deum celebrando noſ reddamus beatiores. Ad hunc autem præſtandum uſum ex benevolia pariter ac iuſtiſiſima creatoris voluntate, plane ſumus obligati: ſed ubi ad finem datur obligatio, ibi jus ad ſubſidia fini obtinendo destinata neceſſario ponendum eſt; nam alioquin fruſtranea eſſet obligatio, cum finis ſine adminiculis obtineri nequeat. Cum igitur membra in fines ſupra dictos ſint confeſſa, atque adeo ſubſidiorum nomine haud immerito appellantur; generalis hæc nobis in membra noſtra data eſt potefas, ut eadem ad gloriam Dei extollendam, noſtramque & aliorum felicitatem promovendam & amplificandam, ſapienter uſurpare liceat.

§. 4.

Natura nobis eum omnibus animantibus hoc velut commune eſt, ut vitam noſtram corpusque tueri ac ſervare ſtudeamus, & a morte atque mutilatione membrorum toto pectore abhorreamus. Cum autem hic iuſtin-

B

etus,

et us frustra nobis a sapientissimo conditore non sit indi-
tus, sequitur, ut conservationem vita & membrorum
ipse voluerit, & nobis per universalem natura legem
injunxerit. Hinc *jus* est homini, membra sua a quovis
imminente periculo defendendi, malumque intentatum
quavis ratione declinandi, nisi peculiaris quedam ad tole-
randum obligatio supervenerit. Sic non tantum adversus
belluas & quidquid in rebus infra humanam sortem pos-
sit, membra nostra lacerare potuerit; sed etiam adversus
homines, hostili nos adgredientes impetu, & sanitati cor-
poris nostri atque integritati periculum minitantes, vio-
lenta etiam uti defensione, si alia non datur ad elabendum
via, nobis permisum est. Si enim ad membra finibus
convenienter adhibenda *jus* nobis est, ut supra ostendi-
mus; alii ad illibatam hujus juris usurpationem nobis re-
linquendam plane sunt obligati, atque adeo nos invadendo
injuste agunt, sibiique adeo actionis consecaria, si tristia
fuerint, recte imputare poterunt, cum nos ad defensio-
nis necessitatem sua injuria adigunt, qua intermissa, nullum
ipfis a nobis metuendum erat incommodum. Sed de hoc
jure fufius exponunt illi, qui indolem & cautelas tutelæ,
ut dicitur, inculpatæ ex instituto interpretantur. Ad no-
strum vero propositum, non alio nomine idem *jus specta-*
re videtur, quam quod membrorum usu, ad quem *jus*
habemus, opus sit, etiam in membrorum defensione, ubi
tamen nobis præcipuum *jus* in aliena membra ex no-
stra obligatione luhnacitur.

§. §.

Sed cum permulta sint corporis membra, objecta
vero, circa quæ usus eorum aut abusus se exserit, longe
plura immo innumera, longum omnino foret, per sin-
gula eundo, nostram in membra potestatem ostendere. Ut
igitur brevitatem nobis propositam retineamus, ad tria
in primis momenta & velut capita totum hoc argu-
men-

imentum revocare conabimur. Et quidem primo nobis *ius* est, membra nostra a perversa quavis applicatio-
ne abstinendi, eamque, si per consuetudinem pravam
ipsis accesserit, removendi: ut enim abusus rerum sem-
per usum turbat atque intervertit, ita qui membris suis
in gloriam Dei & suam felicitatem, prout decet, uti con-
stituit, is sane omnem dare debet operam, ut quemvis
membrorum abusum toliat atque impedit, posita autem
hac obligatione, ponitur *jus* membra cohibendi, etiam
cum sensu quodam minus grato. Non quidem negamus,
abusum membrorum animo inprimis corrupto debere o-
riginem, atque adeo ab ipso emendando sumendum es-
se exordium: sed nec ignotum est, quantum valeant pra-
vi corporis habitus ad mentem, in officio servando, con-
turbanدام, & quam difficile sit, etiam, ubi rectiora su-
mus edocti, eosdem deponere atque extirpare. Hinc
lingua ad petulantiam, gula ad intemperantiam, manus
ad injuriam, cæteraque membra ad inobedientiam prona
recte compescuntur, et si non sine tardio quodam fieri possit;
cum melius sit, ut in corpore tensionem minus gratam
sentiamus, quam ut inquietam ac turbulentam semper ge-
ramus conscientiam.

§. 6.

Alterum est, ut potestatem membra ad labores ho-
nestos exercendi cuivis homini tribuamus. Quemadmo-
dum in agendo enim tota virtutis atque honestatis vis con-
spicitur, ita maxime nobis convenit, si voluntatem Dei
sequi, nostramque beatitudinem promotum ire volueri-
mus, ad præclara quævis & optima peragenda, cum ani-
mi, tum corporis vires intendere. Labores autem cum
in numeri sint & diversissimi, nec omnibus æque apti in-
veniantur omnes, in iis nos sedulo exerceamus negotiis,
quæ pro nostra indole possunt, & pro muneris ratione a
nobis sapientius suscipi & peragi debent. Sic linguae facilita-
tem,

tem, ut Deum laudet, nobisque & aliis proficit; manibus dexteritatem, ut bona operari possimus, magno studio comparabimus, nec tardia, quæ in discendo, aut exercendo, maxime ab initio, sese offerant, tanti faciemus, ut industria vel tollant vel impediant; de aliis quoque exhortationibus bonis & utilibus idem esto judicium.

S. 7.

Supereft jam, ut breviter indicemus jus nostrum postponendi curam membrorum ceteris officiis nobilioribus, ubi necessitas postulaverit, quod tertium in hac quæstione momentum obſervamus, ſcilicet inter duo bona, quæ simul obtineri nequeunt, maius eligendum eſſe sapientia ſvadet, negligenda vero eſſe remedia, ubi fini proposito repugnant. Hinc membra morbo iſanabili correpta reſecare licet, ut vita retineatur, & impius foret, qui religionem abjurare velle potius, quam membrorum facere jaſturam. Laudem igitur egregiam martyres ſunt promeriti, qui membra ſua cruciatibus exquisitissimis dilanianda libentius permiserrunt, quam ut gloriam Optimi Servatoris, veritatem abnegando, diminuerent; nec periſſe cendendus eſt, qui pro cultu Dei vitam hanc fragilem & membra languida amittit; nam ſola perit miferia, incipit vero ſplendor aeternum duraturus. Sed de his ſolidiora docet sanctior theologia, quæ & modum tantæ felicitatis obtinenda luculenter proponit. Pro patria etiam membris ſuis non parcit bonus civis, cum ſciat publicam privatæ anteponendam eſſe ſalutem. Hinc miles strenuus, qui pro patria mortem inter arma oppetere non recusat, vulnera etiam adverſo corpore accepta, artusque in pugna laceratos vel diminutos laudi ſibi ducit, idque merito. Nec vituperantur qui cum Zopyro, Sinone, membris ſuis ipſi nocent, ut patriam juvare & hostibus remoram objicere poſſint. Et veri omnino amoris haec eſt indeoles, ut multa potius incommoda ferat, quam personam amatam in periculo destituat. Sed plura persequi temporis angustia prohibet. Deo, cui in res humanas ſumnum ius eſt & infinita clementia, laus ſit & gloria in ſecula numquā terminanda,

Tantum.